

Dárcovství je součástí běžného života

V pondělí 23. listopadu bylo ve druhém podlaží Avion Shopping Parku slavnostně otevřeno detašované odběrové pracoviště Krevního centra FNO. Přestřižení pásky se ujali ředitel Fakultní nemocnice Ostrava doc. MUDr. David Feltl, Ph.D., MBA, a doc. MUDr. Zuzana Čermáková, Ph.D., primářka Krevního centra FNO.

Až budete v předvánočním čase procházet ostravským Avion Shopping Parkem a hledat, čím byste obdarovali své blízké, možná se váš pohled zastaví na nápisu Krevní centrum FNO odběrové místo. Je malou připomínkou toho, že obdarování může mít více podob...
Pokračování na straně 2

600 slov ke konci roku – úvodník ředitele Fakultní nemocnice Ostrava doc. MUDr. Davida Feltla, Ph.D., MBA, naleznete na straně 3

Zveme na ples FNO

Tradiční společenský ples FN Ostrava se uskuteční v sobotu 30. ledna 2016 v Clarion Congress Hotelu Ostrava. Hostem večera bude Miro Žbirka. Vstupenky budou v prodeji od 11. ledna 2016,

zakoupit je bude možné na sekretariátu ředitele u Pavlína Karnovské, klapka 2280. Srdečně zveme zaměstnance i všechny příznivce FNO!

EXPLOZE 2015

Rána a plameny. Ve Fakultní nemocnici Ostrava došlo k výbuchu s následným požárem. Právě v tu chvíli prochází spojovací chodbou lůžkového bloku pracovníci nemocniční ostrahy, který se okamžitě rozběhne k místu výbuchu. Chodbou se valí dým, ze kterého se ozývá volání zraněných osob o pomoc. Pracovník ostrahy se je snaží uklidnit, slibuje, že zajistí potřebnou pomoc, a vybízí zraněné, aby zachovali klid...

To není scénář katastrofického filmu, ale úryvek z detailně popsaného námě-

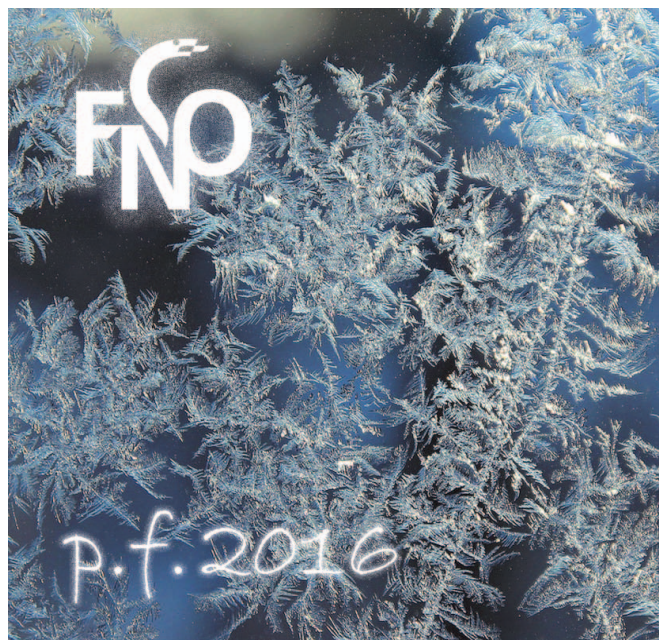
tu taktického cvičení Fakultní nemocnice Ostrava a Hasičského záchranného sboru MSK, které proběhlo v pátek 27. listopadu. Úkolem akce bylo ověřit reakci klinických pracovišť nemocnice a HZS MSK v případě výbuchu ve vnitřních prostorách objektu v areálu FNO. Cílem bylo připravit nemocnici na likvidaci zdravotnických následků mimořádné události, včetně stanovení postupů a povinností zaměstnanců nemocnice, a procvičení vzájemné spolupráce zdravotnického personálu OCP FNO a HZS MSK. Pokračování na straně 2

Ocenění zaměstnanců

Hradištan s Jiřím Pavlicou dokreslil 2. prosince v klubu Parník slavnostní atmosféru devátého ročníku předávání cen nejlepším zaměstnancům FN Ostrava. Jejich medailony naleznete na stranách 4, 5 a 6.

Ústav laboratorní diagnostiky FNO, který vznikl v roce 2012 sloučením tří oddělení – klinické biochemie, klinické hematologie a klinické farmakologie –, je nejdele akreditovanou laboratoří ve FNO. Více na straně 7

Zdraví je křehké, proto je pevně držíme ve svých rukou.
A budeme o ně pečovat i v roce 2016.

Harmonické Vánoce a šťastný vstup do nového roku

Dárcovství je součástí běžného života

Otevření odběrového místa v netradičním prostředí zaujalo média.

Pokračování ze strany 1

Detašované pracoviště Krevního centra FNO je zaměřeno pouze na odběr plazmy a vymezeno pro dárce, kteří už prošli odběrem krve nebo dárcovským odběrem plazmy, takže mají status kvalifikovaného dárce. Důvodem je nezbytnost vysoké úrovně odběru a zajištění naprosté bezpečnosti dárce i kvality vyráběných transfuzních přípravků. Pracoviště je v provozu od pondělí do pátku od 9 do 19 hodin a nastaveny jsou zde čtyři odběrové cykly dopoledne a čtyři odpoledne s polední pauzou. Dárci se mohou objednat v krevním centru na půdě fakultní nemocnice, k odběru plazmy se pak dostaví do ostravského Avion Shopping Parku.

Je zde šest odběrových míst

- gl -

EXPLOZE 2015

Pokračování ze strany 1

Cvičení se zúčastnilo 15 figurantů v rolích těžce i lehce zraněných osob. Průběh akce sledoval vedoucí cvičení MUDr. Stanislav Jelen, primář oddělení centrálního příjmu FNO: „Akce byla další ze série cvičení, kterými se snažíme reagovat na

aktuální hrozby. Před rokem to byla Ebola 2014, nyní jsme se rozhodli procvičit naši připravenost na složitou situaci po výbuchu v podzemních prostorách nemocnice. Záměrně jsme tentokrát nespolupracovali se ZZS, chtěli jsme provést ve vlastní režii i prvotní třídění a ošetření zraněných a popálených pacientů v obtížně přístupných prostorách. To předpokládalo rychlý přesun části personálu a prostředků do podzemí, vybudování třídicího stanoviště, transport raněných na popáleninové

centrum, urgentní příjem a do traumatologické ambulance, poté ošetření pacientů a jejich směrování k další léčbě. Náročnou přípravu jsme zúročili dobře a získali jsme řadu cenných poznatků. Cvičení proběhlo bez omezení provozu a bez zranění.

Vzhledem ke složitosti zadání je celkový dojem velmi dobrý: kolektiv táhnoucí za jeden provaz, nadstandardní počet zúčastněných, dobrá spolupráce personálu všech úseků oddělení centrálního příjmu. Všem ještě jednou děkuji.“

- gl -

Lékařská fakulta OU informuje

Klinika otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku

Výuka oboru všeobecné lékařství na Klinice otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku FNO a LF OU probíhá od roku 2014, kdy jsme přivítali první studenty 5. ročníků. Při přípravě jsme se snažili vzít si to nejlepší z modelů výuky na jiných lékařských fakultách. Naším hlavním cílem bylo připravit výuku lepší, než jsme sami zažili během svého studia.

Zvolili jsme vlastní „kreditní systém bloku“, kdy je student povinen za dva týdny „nasbírat“ určitý minimální počet bodů. Studenti body získávají za účast na cvičeních, přednáškách, operačním sále (2x je účast při operacích na operačním sále pro každého povinná), v ambulancích a za další „fakultativní“ aktivity. Systém je velmi flexibilní, umožňuje studentům rozhodovat o tom, které výukové lekce absolvují a které ne, což se setkalo s velmi dobrým ohlasem. Pokud například někoho více zajímají operace, má možnost být na operačním sále častěji – i nad rámec povinných dvou účastí. Studenti se tak poprvé cítili jako rovnoprávní kolegové vyučujících – vše záleželo pouze na nich. Další výhodou tohoto systému je, že studenti se rozdělí do menších skupin, takže výuka je mnohem osobnější. Naopak jsme záměrně zcela ustoupili

od přednášek pro celý ročník, které jsou studenty navštěvovány málo a jsou podle našeho soudu nejméně zajímavou částí výuky. Studenti se také při praktických cvičeních vzájemně vyšetřují pomocí mikroskopů a endoskopů. Kromě toho každý den výuky vyšetřujeme pacienty a snažíme se vést studenty k tomu, aby se nad pacientem, nebo nad otázkou, kterou dostanou, zamýšleli z pohledu klinika a ne „učebnicově“. Po prvním roce můžeme konstatovat, že tento typ výuky, i když je časově a organizačně náročnější, se u studentů setkal s velmi dobrým ohlasem.

Kromě výuky otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku jsme se rozhodli v letním semestru nabídnout předmět fyziologické zásady operování kůže hlavy. Zájem o předmět byl velký, z kapacitních důvodů však bylo možné vyučovat jenom 20 studentů, protože předmět je z větší části praktický. Jeho cílem je naučit studenty základy šití kůže –

fyziologii kůže, správné držení nástrojů, typy šicího materiálu, typy kožních a podkožních stehů, typy excízií tumorů, typy laloků a mnoho dalšího. Výuka probíhala na modelech umělé kůže s originálními nástroji a reálným šicím materiálem. Studenti byli s výukou velmi spokojeni a věříme, že znalosti využijí ve své praxi.

Jak to však v životě bývá, ne vše je zcela ideální. Tento model výuky je náročný, a pokud má být dlouhodobě udržitelný, je třeba personálně posílit ta pracoviště, která mají výuku

mediků na starost.

Jsmo rádi, že byl model výuky na klinice otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku hodnocen velmi pozitivně, a jsme přesvědčeni, že kvalitní výuka studenty zásadním způsobem ovlivňuje v jejich budoucí profesní kariéře (a možná i v neprofesním životě). Proto bychom jí měli věnovat velkou pozornost.

MUDr. Karol Zeleník, Ph.D.
prof. MUDr. Pavel Komínek, Ph.D., MBA

600 slov ke konci roku

Ano, přesně šest set. Na konci roku všichni bilancují, tak jsem si řekl, že si tuhle příležitost taky nechám ujít. Aby se o (skoro) uplynulém roce dalo říci, že byl úspěšný, musí být splněno několik základních podmínek. Zaprvé, musíme vyjít s penězi, které máme, a nemocnici nezadlužit. Zadruhé, musí být jasné, že jsme nemocnici někam posunuli, že je zkrátka na konci roku v něčem lepší než na jeho začátku. A zatřetí, že máme jasný plán, kam a jak nemocnici rozvíjet v roce následujícím. Ekonomicky to letos byl hodně těžký rok. Úhradová vyhláška nám nepřála a peníze, které jsme dali na navýšení platů, jsme museli z větší části najít ve vlastních rezervách. Kromě toho všechna pracoviště chtějí samozřejmě růst a léčit víc pacientů,

modernější technikou, novými léky a tak dále, což je správné. Výsledkem je ale to, že jsme opravdu velmi těsně v černých číslech a náš ekonomický manévrovací prostor je minimální. Na druhé straně se opět potvrdilo, a píšu to už poněkolidkrát, že sliby, které dáme, plníme. Různé nesmyslné výkřiky z počátku roku o tom, že budeme snižovat platy a podobně, velmi rychle utichly, protože prostě držíme slovo. A bude to tak i napřesrok. V příštím roce ale budeme v hlídání nákladů mnohem důslednější a striktnější než letos, za pomoci různých motivačních i sankčních nástrojů, které už jsou připravené. Nejsme charitativní organizace a můžeme poskytnout jenom tolik zdravotní péče, kolik nám zaplatí pojišťovny.

Do nemocnice jsme v roce 2015 investovali skoro 400 milionů korun. A troufám si říci, že rozumně a smysluplně. Zateplili jsme polikliniku (vypadá krásně, líp než jsem čekal), patologii a stravovací provoz, vybudovali potrubiční poštu, pořídili elektronickou ošetřovatelskou dokumentaci, obnovili přístroje v traumacentru a onkocentru, zrekonstruovali dva operační sály traumatologie, oba heliporty, otevřeli detašované pracoviště krevního centra, koupili PET/CT, máme dvě nové výukové místnosti v přízemí Domu sester a zrealizovali jsme i spoustu dalších menších akcí. Investovali jsme i do Klokočova, LDN vypadá po úpravách budov i parku nádherně, jedte se tam podívat. Výsledkem všech investičních akcí je zase o něco modernější, hezčí a akčnější nemocnice, což jsme přesně chtěli.

S trochou nadsázky se dá říci, že letošní investice jsou jenom drobnou předehrou investic pro rok 2016. Čekají nás totiž velké věci: zahájíme dostavbu pavilonu pro matku a dítě, zrekonstruujeme pavilon plicní kliniky, opravíme a otevřeme vstupní objekt v monobloku (konečně!), postavíme bunkr pro PET/CT a rozjedeme provoz přístroje, místo

zrušeného bufetu u infekční vrátnice vybudujeme denní stacionář pro psychiatrii, celou nemocnici pokryjeme wifi signálem, zavedeme novou generaci CareCenter a v druhé polovině roku zahájíme generální rekonstrukci centrálních operačních sálů. Pokud to všechno ve zdraví přežijeme, o čemž nepochybuji, bude naše nemocnice úplně úžasná – moderní, komfortní, progresivní, prostě nejlepší!

Naše nemocnice bude moderní, komfortní, progresivní, prostě nejlepší!

A co ještě v roce 2016? První polovina roku bude kompletně ve znamení přípravy na ostrý reaudit JCI. Z původních pěti nemocnic v republice už zbyly jenom tři, z toho my jediná jako velká fakultní nemocnice. Je věcí naší cti akreditaci obhájit a potvrdit, že v kvalitě a bezpečí u nás nemáme konkurenci. A pokud tenhle argument neberete, mám pro vás jiný: jedna z nemocnic v našem kraji se taky rozhodla získat akreditaci JCI. Neumím si představit, že oni by ji měli, a my ne, natolik si snad věříme, že tohle nedopustíme, ne? A až bude nejhůř a budete si zoufat nad množstvím auditů, stohy papírů a podobně, vzpomeňte si na to, že každý zdravotník je pořád jednou nohou v kriminále a Fakultní nemocnice Ostrava má díky akreditaci nejméně prohraných žalob široko daleko... Ale momentálně je důležité něco úplně jiného. Přežijte ve zdraví vánoční večírky, užijte si krásné svátky a naberte síly. Příští rok jim to všem ukážeme!

doc. MUDr. David Feltl, Ph.D., MBA
ředitel Fakultní nemocnice Ostrava

Do nového roku nemocnice vstoupí s novým vzhledem

V roce 2015 prošla Fakultní nemocnice Ostrava výraznou změnou exteriéru.

Moderní a kvalitní nemocnice na první pohled.

Dokončeno bylo i zateplení centrální kuchyně.

Zrekonstruovaná budova diagnostického centra.

Svou podobu změnil k lepšímu i objekt, v němž sídlí patologie.

Neurologie je mou srdeční záležitostí

Ocenění za práci lékaře u lůžka získal **MUDr. Petr Hon**, lékař, který již od roku 1991 pracuje na Neurologické klinice FNO a od roku 1994 na jednotce intenzivní péče této kliniky. „Ocenění mě samozřejmě potěšilo, jsem ješitný chlap,“ řekl s úsměvem hned v úvodu. „Ale myslím si, že je jedno, jestli jde o práci v ambulanci nebo u lůžka. Když se práce dělá dobře, každá je náročná, každá má svá specifika a svou zátěž. Intenzivní medicína je možná sama o sobě náročnější časově a někdy zde zažíváme dost vypjatých situací, což může být stresující. Na druhé straně je to právě ta pestrost, která mě tady celá léta drží,“ pokračuje MUDr. Petr Hon, podle něhož je neurologie velmi specifický obor, který tak trochu připomíná americký seriál o doktoru Housovi. „Většina těch jeho nejzapeklitějších případů má neurologické příčiny. Kouzlo neurologie spočívá v pestrosti příznaků, které ale mají svou logiku, zákonitosti a umožňují nám stanovit, nebo se přiblížit k diagnózám, z nichž mnohé už dnes umíme i úspěšně léčit. Dříve to tak nebylo. V době, kdy jsem začínal, jsme například cévní mozkové příhody víceméně sledovali a léčili jsme komplikace, dnes už máme nové metody a léčebné možnosti, jak těmto lidem pomoci, aby mohli žít dál kvalitní život. Stejně tak po-

ročila léčba i u roztroušené sklerózy a dalších diagnóz,“ pokračuje oceněný lékař, který je zároveň od roku 2007 zástupcem přednosti Neurologické kliniky FNO. „Neurologie sama o sobě je mou srdeční záležitostí a akutní medicína, které se věnuji, už tak pestrou neurologii ještě zpestřuje o problematiku vnitřního prostředí, oběhu, ventilace. Na mém zaujetí pro práci neurologa a neurointenzivisty se významně podílelo to, že jsem měl štěstí na učitele, jimiž byli primář Hromada a primářka Zapletalová, podobně jsem na tom i se současnými kolegy, bez kterých bych medicínu na té nejvyšší úrovni dělat nemohl. Mají velký podíl i na mém ocenění. Pacienty a pracovní záležitosti nepouštím z hlavy ani za branami nemocnice, ale naštěstí bydlím v domě nedaleko lesa, obklopeném přírodou. Moc rád chodím na

procházky se svými dvěma psy. Jde o velmi staré plemeno sibiřského psa s názvem samojed, takže když napadne sníh, relaxují na saních se psím spřežením. Odpočinek mi poskytuje i další můj koníček – myslivost –, kterému se věnuji už asi patnáct let.“

Těší mě, že mám kolem sebe tak skvělé kolegy

V září uplynulo třicet let od chvíle, kdy **Anna Bělasová** nastoupila jako zdravotní sestra na interní

ambulanci tehdejšího KÚNZ (dnešní FN Ostrava), kde je dodnes. „Po ukončení Střední zdravotnické školy v Opavě v roce 1977 jsem nejdříve pracovala na interním oddělení v nemocnici v Petřkovicích. V roce 1985 jsme se s manželem a dvěma dcerami přestěhovali do Ostravy-Zábřehu, tehdy jsem požádala o přestup sem. A vyšlo to,“ vzpomíná paní Anna na své začátky v ostravské fakultní nemocnici. „Zpočátku jsem pracovala v třísměnném provozu, což bylo s malými dětmi náročné, ale stihla jsem si udělat i endoskopický kurz. Pracovala jsem proto střídavě na endoskopii, sonografii a často také v interní ambulanci, kde jsem sloužila i pohotovostní služby. V době, kdy se interní klinika stěhovala do Poruby, se postupně osamostatnila interní ambulance a následně i pracoviště endoskopie a také sonografie, kde jsem zůstala a celá léta zde pracuji už jen na ranní směně,“

pokračuje paní Anna a dodává, že ji tato práce opravdu baví. „Jsem ráda, že mohu komunikovat s pacienty, lékaři a kolegyněmi. V lednu jsem ovdověla a v únoru mi těžce onemocněla sestra, o níž se teď částečně starám. O to víc mě těší, že mám skvělou práci a lidi kolem sebe. S kolegy si rozumíme, což je důležité pro to, aby člověk chodil do práce rád. I proto vnímám své ocenění za práci sestry v ambulanci jako ocenění celého kolektivu, díky němuž mohu své povolání dělat v pohodě, bez stresu a kvalitně. Ocenění pro mě bylo velkým překvapením, samozřejmě milým. Ale zároveň jsem přesvědčena o tom, že většina kolegyně by si je zasloužila také,“ říká paní Anna, která má velkou oporu ve svých dvou dcerách a v budoucím zetovi. Společně teď plánují dovolenou u moře, kam dříve často jezdila se svým mužem.

Energii mi dodává i mladý kolektiv

„Stát se zdravotní sestrou mi bylo svým způsobem předurčeno, protože maminka byla nemocná už od svých šesti let. Často jsme navštěvovali lékaře, jezdili do lázní a já se snažila o maminku pečovat. Kromě toho má teta byla zdravotní sestra, takže studium na Střední zdravotní škole v Ostravě bylo pro mě naprostou samozřejmostí. O ničem jiném jsem ani neuvažovala,“ vzpomíná na své začátky ve zdravotnictví **Bc. Marta Vajdová**, staniční sestra jednotky intenzivní péče kardiovaskulárního oddělení, která byla oceněna za svou práci u lůžka pacienta. „Školu jsem ukončila v roce 1980 a nastoupila do tehdejšího KÚNZ na intenzivní péči. Tam jsem získala velmi dobré zkušenosti, z nichž čerpám dodnes. Od začátku se řídím svým životním krédem, že pacient je vždy na prvním místě, a to nejen v otázce zdravotního stavu, ale je nutné mu vycházet vstříc i v mnoha dalších oblastech. V dřívější době jsem jako zastávce toho, aby se rodina na léčbě pacienta spolupodílela tře-

ba jen tím, že u něj sedí a drží ho za ruku, nenašla pokaždé pochopení. Dnes už je to jednodušší, termíny návštěv nejsou dány tak striktně jako dřív,“ navazuje Bc. Vajdová, která podle svých slov měla v práci štěstí i proto, že byla ve správnou dobu na správném místě. „Když se v roce 1984 oddělila

kardiologická JIP od interní kliniky, zůstala jsem na kardiologii, kde jsem se o čtyři roky později stala staniční sestrou. A neměnila bych. Jsme jedna z mála JIP, kde je vidět okamžitý pokrok a zlepšení zdravotního stavu pacientů, což nás doslova nabíjí. Pocit, že jsme dokázali pacientovi pomoci a že i po těžkém infarktu odchází domů a je soběstačný, je naprosto jedinečný. Někdy přece jen dochází k různým střetům, zvláště když pacienty aktivizujeme ve chvíli, kdy oni sami ještě nechtějí, protože se necítí dobře. Ale my víme, že nemohou zůstat ležet, čím dříve začnou být soběstační, tím lépe pro ně,“ vysvětluje a poznamenává, že energii pacientům i jí samotné dodává také zdejší mladý kolektiv čtrnácti zdravotních sester. „S chutí se smějí a je na nich znát, že do práce chodí rády. Svůj podíl na tom má i vrchní sestra, která dbá, aby holky dál studovaly, účastnily se seminářů a konferencí, prostě aby profesně rostly.“

Anesteziologie je jako adrenalinový sport

„Nevím, jestli jsem byl přesvědčen já sám, že chci být lékařem, ale nepochybně o tom byli přesvědčeni můj dědeček a maminka. Říkali, že budu buď lékařem, nebo knězem. Vybral jsem si zdravotnictví. Dostat se však na lékařskou fakultu bylo – navzdory úspěšně složeným zkouškám – problematické a povedlo se mi to až na prezidentské odvolání,“ vzpomíná **MUDr. René Urbanec**, primář Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny FNO (KARIM), i na to, jak

po ukončení studia nastoupil jako dětský lékař do KÚNZ (dnešní FNO) v Ostravě-Záběhu. „Tam jsem pracoval tři roky. Mezitím nám nabízelí možnost praxe na anesteziologii, jelikož nemocnici chyběli anesteziologové. Předběhli mě však dva kolegové, tak jsem zůstal na dětském do doby, než jsem složil specializační zkoušku prvního stupně z dětského lékařství. Ale nic se nedělo, a já měl pocit, že nevidím žádnou perspektivu. Proto jsem se rozhodl zkusit intenzivnější obor a v roce 1991 jsem nastoupil na ARO k primáři Kunčíkovi. A najednou byla má práce mnohem pestřejší, živější, zajímavější. V té době jsme mohli pracovat na operačních sálech nebo u intenzivních lůžek a měli jsme i možnost jezdit s rychlou lékařskou službou a dokonce i létat vrtulníkem. Vyzkoušel jsem samozřejmě vše a bylo to hrozně fajn. Získal jsem spoustu zkušeností a neustále byl v pohybu. Nikdy jsem svého rozhodnutí nelitoval. Ani poté, kdy se přednemocniční péče oddělila, a aneste-

ziologie a intenzivní péče se osamostatnily. V té době se nám narodily děti, takže jsem tak trochu uvítal, že nemusím sloužit služby navíc v rychlé pomoci. Práce na anesteziologii je pestrá i tak,“ konstatuje lékař, který byl oceněn především za svou práci v ambulanci. „Tento obor je ambulantní sám o sobě. Naše služby si objednávají jednotlivé kliniky a my poskytujeme péči po určitou dobu jak ambulantním pacientům, tak i hospitalizovaným,“ upřesňuje MUDr. Urbanec. A co je podle něj na anesteziologii nejnáročnější? „Jednoznačně neublížit pacientovi. Anesteziolog se pohybuje dnes a denně, každou sekundu, každou hodinu na hranici života a smrti, protože pracuje s léky, kterými pacientovi navozuje sice dobře řízenou a kontrolovanou, ale těžkou intoxikaci. Je to svým způsobem adrenalinový sport. Anesteziolog pečuje o základní vitální funkce pacienta a ovlivňuje vědomí, krevní oběh, dýchání a další... Stačí škokbrtnutí a může z toho být trvalý následek, nebo i smrt.“

Bez lidí, kteří mi pomáhají, by to nešlo...

Centrální operační sály jsou zcela specifické pracoviště s téměř stovkou zaměstnanců. Vede je manažerka **PhDr. Dana Streitová**, která byla za své manažerské schopnosti vedením FNO oceněna. „Beru to tak, že jde o ocenění celého týmu, protože bez lidí, kteří mi pomáhají a skvěle zvládají svou práci, by to ani nešlo. Velký dík patří primáři MUDr. Posoldovi, jenž je velmi příjemným a milým kolegou s osobitým smyslem pro humor, který mi pomáhá zvládat všechny krizové situace a úskalí tohoto oboru. Zvláště bych chtěla vyzvednout dvě kolegyně – úsekovou sestru pro perioperační péči Bc. Hanu Mittákovou, jež má na starosti celkem 50 sálůvých – perioperačních – sester, a úsekovou sestru pro centrální dispečink Mgr. Šárku Balcárovou, která vede zhruba 40 sanitářů a sanitářek. Obě svou práci odvádějí velmi kvalitně,“ komentuje své ocenění PhDr. Streitová, která zajišťuje nejen personální a ekonomické záležitosti týkající se oddělení, ale zároveň se podílí na organizaci celého týmu. „Po vystudování oboru dětská sestra

na Střední zdravotnické škole v Šumperku jsem začínala v roce 1984 na dětském oddělení ve Fakultní nemocnici v Motole. V roce 1986 jsme se přestěhovali do Ostravy a já tady nastoupila do městské nemocnice, kde jsem se začala věnovat mimo jiné také intenzivní péči zaměřené na děti. Mezitím jsem vystudovala postgraduální studium ošetrovatelské péče pro děti a pomaturitní studium ARO JIP a v roce 1994 jsem nastoupila na dětské ARO ve FNO. O rok později jsem začala studovat bakalářské studium ošetrovatelství na lékařské fakultě v Olomouci,“ pokračuje Dana Streitová, která od roku 2000 byla staniční sestrou a o dva roky později vrchní sestrou dětského oddělení OPRIM (původní dětské ARO). „V roce 2004 jsem přešla na celých deset let na KARIM – původní ARO – do funkce vrchní sestry a zároveň jsem pokračovala v magisterském studiu oboru ošetrovatelství. Od ledna 2015 jsem manažerkou centrálních operačních sálů a pokračuji i v návazném studiu Ph.D. Pokud se mi vše podaří, chtěla

bych pokračovat v manažerském studiu MBA. Ráda bych se také víc věnovala rodině, protože jsem se před čtvrt rokem stala babičkou,“ dodává tato energická žena, podle níž je na práci manažera nejspolehlivější se dohodnout se všemi stranami. „V letošním roce jsme mimo jiné zrekonstruovali dva operační sály, za což jsme velmi rádi, ale o to náročnější byla má práce. A předpokládám, že příští rok mi přinese ještě větší výzvu v podobě rekonstrukce dalších sálů.“

Práce s čísly mě prostě baví

Ocenění za práci nezdravotnického pracovníka získala letos **Ing. Kamila Moslerová** z odboru financí a analýz, která v příštím roce oslaví dvacet let působení na tomto pracovišti. „Do nemocnice jsem nastoupila po ukončení oboru ekonomika podniku na Hutnicko-geologické fakultě VŠB-TUO. Vůbec jsem však netušila, že tady zůstanu tolik let. Nejprve jsem dokonce měla zaječí úmysly a zkusila to i jinde, ale nakonec jsem se vrátila. Zjistila jsem, že je tady nejen skvělý kolektiv, ale že mě nejrůznější analýzy, nákladový controlling a další činnosti prostě baví,“ usmívá se Ing. Moslerová. „Na první

pohled to možná vypadá nudně: sedíme u stolu a od rána do odpoledne koukáme do počítače a pracujeme s čísly a tabulkami. Ale tato práce je často i dobrodružná. Při zpracování dat přicházíme na nejrůznější anomálie, které musíme řešit, hledat jejich příčinu i způsob, jak údaje narovnat, aby požadovaný výstup byl co neoptimalnější a vypovídající. Pracujeme nejen s ekonomickými údaji, ale i s personálními a statistickými daty, zpracováváme výstupy z databází vykazované péče, připravujeme ekonomické návratnosti investic, kalkulujeme ceny zdravotnických i nezdravotnických služeb. Spadá pod nás také poměrně široká agenda ekonomiky hospitalizačních případů v systému DRG a rozmanité výstupy z těchto dat. Nemohu říci, že každý den je naprosto jiný, máme i spoustu rutinní práce, ale velmi často pracuji na úkolech z mého pohledu velmi zajímavých,“ říká Ing. Moslerová, kterou by podle jejích slov zajímala například hospodářská kriminalistika. „Ale v době, kdy jsem si vybírala vysokou školu, jsem se možná podeceňovala a bála se zkusit obor, který by mě opravdu zajímal. Naštěstí jsem nakonec našla práci, která je fajn,“ uzavírá oceněná pracovnice.

Ocenění pro externí spolupracující organizaci bylo uděleno Lékařské fakultě Ostravské univerzity. Na slavnostním večeru je převzal **prof. MUDr. Pavel Ševčík, CSc.**, přednosta Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny FNO a proděkan Ostravské univerzity pro lékařské obory.

Dlouhá cesta od startu k cíli

To, že v kategorii nejlepší pracoviště roku bylo nominováno právě psychiatrické oddělení, vnímá jeho primář **MUDr. Petr Šilhán** jako potvrzení mentálního přerodu, jímž společnost ve vztahu k psychiatrii v průběhu let prošla. „Situace, ve které se náš obor nyní nachází, je diametrálně odlišná od stavu před 15 lety, kdy se zmiňovala

možnost zrušení psychiatrie na půdě fakultní nemocnice. K tomu našťastí nedošlo a my naopak v posledních letech cítíme obrovskou podporu vedení, které s námi hledá prostředky k zajištění rozvoje našeho oddělení. To, že psychiatrie je dnes profesním okolím respektována jako jeden ze základních oborů medicíny, považuji za největší úspěch, jehož jsme dosáhli. Věřím, že se na tom výrazně podílí i naše jasná představa o cíli, k němuž chceme dojít,“ zamýšlí se MUDr. Petr Šilhán nad oceněním psychiatrického oddělení, které společně s kolegy

transformuje v plnohodnotné klinické, výzkumné a školské pracoviště. „Prozatím jsme zdvojnásobili počet lůžek a rozšířili nabídku ambulantní péče. Museli jsme také definovat výzkumné zaměření, získat pro výzkum kolegy a vytvořit model výuky psychiatrie. Abychom to všechno zvládli, bylo nezbytné výrazně obnovit a rozšířit celý tým. Ten teď

máme mladý, pracovitý, nabitý energií a zápal pro věc. Neskromně si myslím, že k nám na všech úrovních přišli ti nejlepší z oboru. Víte, studentům všech zaměření říkáme, že dobrý pracovník v psychiatrii musí být zaprvé chytrý. Zadruhé musí být zdravě zvědavý, musí ho zajímat, co se s pacientem děje, a musí chtít porozumět jeho problému. A zatřetí musí mít rád lidi. To je v našem oboru nezbytné. Když se pak takový tým lékařů, psychologů, sester, sanitářů i referentů sejde, je radost pracovat,“ konstatuje MUDr. Šilhán a podotýká, že posun, jímž psychiatrické oddělení prochází, je – na rozdíl od ostatních pracovišť FNO – obrovský. „Naše startovací čára byla od cílových plánů mnohem vzdálenější a realizace změn mnohem složitější. Možná i proto si toho, co nyní prožíváme, opravdu vážíme,“ uzavírá primář Šilhán a nastiňuje budoucnost v horizontu následujících dvou let. Ta spočívá ve vybudování denního stacionáře a nových ambulancí pro dospělé, navýšení lůžkové kapacity ze současných 25 na 50 až 65 lůžek a v rozšíření nabídky pedopsychiatrické péče.

Osudový okamžik

Když se **Věra Paličková** dozvěděla, že bude za svou práci sanitářky na angiologie oceněna, nechtěla této zprávě zprvu věřit. Když pak zjistila, že slavnostnímu aktu předchází natáčení medailonku, znervózňela. Ale samotné předávání už si nádherně užila. „Atmosféra byla moc hezká, Hradišťan hrál parádně. Nadšená byla i dcera, která mě do Parníku doprovodila,“ vrací se k 2. prosinci sanitářka, jež většinu svého produktivního života strávila jako švadlena. „Dokonce jsem v tomto oboru podnikala. Ale když se kolegyně rozhodla skončit, musela jsem to udělat taky, sama bych nebyla všechno zvládala. Po čase jsem se dozvěděla, že na zdejší koronáře potřebují sanitářku. Nebyla jsem si sice úplně jistá, jestli to zvládnou, ale když člověk chce pracovat, nesmí se bát,“ vzpomíná paní Paličková na devět let vzdálené rozhodování. „Než jsem dostala nabídku pracovat na angiologie, kde jsem už čtvrtým rokem, vyzkoušela jsem si kromě koronárky i práci na lůžkovém

kardiovaskulárním oddělení B. Zatímco tam se má práce týkala i zajištění pohodlí hospitalizovaných pacientů, na angiologie se starám především o materiál. Ráno je třeba všechno dezinfikovat a doplnit, co ubývá nebo chybí, a protože se tu dělá invazivní kardiologie, musím se také postarat o úklid a nachystání materiálu po výkonech. Nic z toho, co bude potřeba, nesmí chybět. Rozhodně to není jednotvárná práce, baví mě. Běhám, zařizuju, pořád se něco děje, neustále jsem v kontaktu s lidmi. A těší mě i to, že jsem užitečná,“ vypráví o svém povolání. „A také je povzbuzující vidět okamžitě zlepšení zdravotního stavu pacientů. Vnímala jsem to také u svého syna, který ve 35 letech dostal cévní mozkovou příhodu a sem byl přivezen k plánovanému zákroku. Byl to zvláštní

pocit. Zнала jsem lidi, kteří výkon prováděli, a věřila jim, na druhé straně jsem si uvědomovala, že stát se může cokoliv. A fakt, že jsem začala pracovat právě tam, kde o pár let později pomohli mému synovi, mi v tu chvíli připadal skoro osudový.“

Ocenění nejen za náročný maraton

Když **Ing. Jiří Holaň**, biomedicínský inženýr pracující v Krevním centru FNO, přebíral 2. prosince ocenění jako nejlepší pracovník společných vyšetřovacích a léčebných složek, měl za sebou vyčerpávající maraton přípravy otevření detašovaného pracoviště Krevního centra FNO v ostravském Avion Shopping Parku. „Společně s vrchní laborantkou a naší marketingovou pracovnící jsme vzniku tohoto odběrového místa věnovali spoustu času

a energie. Vzhledem k tomu, že jde o unikát, protože odběrové místo je jako první v republice zcela mimo areál nemocnice, neměli jsme ani kde čerpat zkušenosti. Všechno jsme museli promyslet sami, každý detail. A musím přiznat, že i když nám s tímto úkolem pomáhal tým specialistů včetně architekta, byla realizace náročnější, než jsem očekával. Ale zároveň to byl zajímavý a opravdu netradiční úkol,“ připomíná Ing. Holaň fakt, že zdlouhavou cestou přípravy bylo třeba projít krůček po krůčku a sladit všechny drobnosti. „Oříškem byla například logistika odběru a zpracování plazmy. Odběr totiž proběhne v Avionu, ale k nám, přímo do krevního centra v nemocnici, se plazma musí dostat do přesně stanoveného času, abychom ji mohli zpracovat,“ upřesňuje Ing. Holaň a přípravu otevření detašovaného pracoviště přirovnává ke skládání puzzle. „Dřív na tom místě býval svatební salon, najednou tady měla být špičková odběrová jednotka se vším všudy. Museli jsme zvážít každou maličkost i to, zda budou

splněny všechny nároky nejen na prostor a na techniku, ale především na kvalitu, bezpečnost a hygienické požadavky. Kromě toho jsme také chtěli docílit toho, aby toto odběrové místo nepůsobilo studeně a neosobně, ale aby mělo pozitivní náboj. Prostě aby se tu dárci cítili dobře. Snad se nám to podařilo.“ Právě požadavek na příjemnou barevnost detašovaného pracoviště byl z celého projektu překvapivě nejzapeklitější. „Paradoxně nám největší problém neudělalo pořízení složitých odběrových přístrojů, ale zakoupení šesti modrých lehátek, jejichž odstín měl korespondovat s barevností používanou fakultní nemocnicí. Sladit termín jejich dodání s termínem otevření se chvílemi zdálo být nemožné. Ale i to se nakonec povedlo a už 24. listopadu byl proveden první odběr,“ uzavírá biomedicínský inženýr, který se s prostředím ostravské fakultní nemocnice poprvé pracovní seznámil v roce 1999 během civilní služby a v březnu 2001 nastoupil jako právoplatný zaměstnanec do Krevního centra FNO, kde zakotvil.

Úspěšná akreditace Ústavu laboratorní diagnostiky

Ústav laboratorní diagnostiky (ÚLD) Fakultní nemocnice Ostrava, který vznikl v roce 2012 sloučením tří oddělení – klinické biochemie, klinické hematologie a klinické farmakologie –, je nejdéle akreditovanou laboratoří ve FNO. Již v roce 2003 totiž prošla úspěšnou akreditací laboratoř nukleární medicíny, která je součástí dnešního ÚLD, a tři roky později byl akreditován Ústav klinické biochemie FNO a po sloučení pak získal akreditaci Ústav laboratorní diagnostiky FNO jako celek. Díky tomu se zde audity nekonají po třech letech, jak je tomu u právě akreditovaných subjektů, ale v pětiletém cyklu. Nicméně, každých 15 měsíců je zde vykonává plánovaná dozorová návštěva. V rámci té letošní vedení ÚLD navíc zažádalo o rozšíření rozsahu akreditace i pro vyšetření v oblasti alergologie a klinické imunologie (odbornost 813). Tuto akreditaci, k níž došlo v říjnu letošního roku, zvládl ústav zcela bez neshod a 27. listopadu obdržel aktualizované osvědčení o akreditaci.

„Pracoviště našeho ústavu mají za sebou již několik různých akreditací – počínaje normou ISO 17025 přes jednotlivé edice normy ISO 15189, podle níž už dnes musí být akreditována většina zdravotnických laboratoř, až po tu poslední z roku 2012. Jak se požadavky postupně měnily, museli jsme práci v laboratořích přizpůsobovat těmto akreditačním normám, což není vůbec jednoduché,“ vysvětluje Ing. Vladimír Bartoš, Ph.D., manažer kvality ÚLD. „Ústav laboratorní diagnostiky má dlouhá léta zaveden systém managementu kvality, v jehož rámci figuruje zhruba sto pracovníků, a zahrnuje měření zhruba 1 100 různých veličin prováděných v laboratořích. To je opravdu vysoký počet. A vše přitom musí mít svou metodiku, svůj řád. Tento systém v našem ústavu, respektive na jeho pracovištích, funguje už zhruba třináct let a naši zaměstnanci s ním denně pracují. Žádný audit proto není jednoduchý a je nutné se na každý připravovat průběžně. A jednoduchá nebyla ani tato akreditace. O rozšíření jejího rozsahu o některá vyšetření odbornosti 813 jsme zažádali proto, jelikož některé zdravotní pojišťovny odmítaly tato vyšetření proplácet, dokud nebudou akreditována. Museli jsme splňovat požadavky nejen v oblasti personální, kdy každý obor musí garantovat odborník s určitou délkou praxe, zkušenostmi s patřičnou atestací, ale způsobilí jsme museli být i z hlediska metodického a přístrojového vybavení. V tomto případě jsme zažádali o výjimku v oblasti personální, která byla uznána, a akreditaci jsme prošli zcela bez neshod,“ pokračuje Ing. Bartoš a dodává, že ÚLD má v oblasti řízení kvality mírně odlišné podmínky než ostatní laboratoře ve fakultní nemocnici. „Kromě vysokého počtu sledovaných veličin se z historických důvodů sami staráme o systém kvality i po administrativní stránce. Ostatní laboratoře, jež prošly akreditací později, jsou napojeny na systém řízení dokumentace, který zajišťuje oddělení řízení kvality FNO, což jejich práci mírně usnadňuje.“

- hal -

Moravskoslezská sestra 2015

V září se v aule Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava konalo slavnostní ocenění sester, jež byly nominovány do prvního ročníku ankety Moravskoslezská sestra 2015, kterou vyhlásil Moravskoslezský kraj. Do ankety se zapojilo 26 zdravotnických zařízení. Naše nemocnice byla zastoupena dvěma kmenovými zaměstnanci. V kategorii ocenění za dlouhodobý přínos v ošetrovatelské péči byla nominována vrchní sestra OPPL Mgr. Jana Kovaříková, v kategorii ambulantní sestry byl nominován Mgr. Radim Němec, vrchní sestra psychiatrického oddělení FN Ostrava. Nominace vrchních sester Mgr. Jany Kovaříkové a Mgr. Radima Němce je nejen jejich osobním úspěchem a oslavou sesterské práce, ale také zviditelněním kvalitní péče ve Fakultní nemocnici Ostrava.

Poděkování

Dobře sladěný orchestr

Chtěl bych velmi poděkovat Oční klinice FNO, kde jsem měl tu čest absolvovat operaci šedého zákalu. Když nastal den D, byl jsem ohromen chodem této kliniky. Vše zde funguje jako dobře sladěný orchestr. Veškerý personál se chová příjemně, lidsky, ale zejména absolutně profesionálně zvládá jednotlivé úkoly předoperační přípravy. Vše završí neuvěřitelná odbornost lékaře, který samotnou operaci provádí, v mém případě přímo přednosty MUDr. Petra Maška, CSc.

Ještě jednou bych chtěl poděkovat všem, kteří zde pracují, a zejména panu přednostovi MUDr. Petru Maškovi, CSc., který drží tu pomyslnou taktovku ladně znějícího orchestru. Musím objektivně přiznat, že operace vůbec nebolela a proběhla tak rychle, že jsem ani neměl čas zjistit, kdy se bude do oka zasahovat. Prostě byl jsem na oddělení 21. století.

Rudolf Vítek

Beskydský ORL den patří mezi největší akce v republice

Jednadvacátý ročník Beskydského ORL dne, pořádaného ve dnech 6. a 7. listopadu Klinikou ORL a chirurgie hlavy a krku FNO, se konal v rekreačním areálu Sepečná. Seminář, který patří mezi největší akce u nás, se zúčastnilo 240 účastníků z celé republiky i ze Slovenska, Rakouska a Německa. Cílem semináře bylo seznámit účastníky se současnými možnostmi diagnostiky a léčby laryngotracheálních stenóz. Účastníci získali nové informace o současných poznatcích této rozvíjející se subspecializace.

První část odborného programu byla zaměřena na problematiku zánětů a stenóz hrtanu, druhá na tracheotomii a komplikace s ní spojené.

O základních trendech v epidemiologii sufokujících nemocí hrtanu referoval prof. Šlapák (Brno). S epiglottidou u dětí se diskutující nesetkali několik let, a to díky očkování proti hemofilům. Zajímavá byla diskuse věnovaná léčbě subglotické laryngitidy. O klasifikaci laryngotracheálních stenóz hovořil MUDr. Zeleník (Ostrava) a o operačních výkonech vedoucích k rozšíření hlasové štěrbiny prof. Komínek (Ostrava). Diskuse o laryngotracheálních stenózách potvrdila, že nezbytným před-

pokladem realizace programu řešení stenóz je mezioborová spolupráce a že nezbytná je úzká spolupráce s anesteziologem.

Druhá část programu byla věnována tracheotomii. O rizicích operace a jejím postavení v chirurgii hrtanu a průdušnice hovořil v úvodu prof. Chrobok (Hradec Králové) a o specifikách dětské tracheotomie primář Jurovčík (Praha). Tracheotomii bychom se měli, pokud je to možné, zcela vyhnout. Péče o dětské pacienty s tracheotomií není snadná, vyžaduje i specifické znalosti o pomůckách či dekanylaci.

Oživením panelu byla nepochybně i přítomnost anesteziologa, primáře Urbance (Ostrava), který přinesl

zcela odlišný pohled na tracheotomii a její rizika. Organizátoři se těší na 22. ročník Beskydského ORL dne, který se bude konat ve dnech 4. a 5. listopadu 2016.

prof. MUDr. Pavel Komínek, Ph.D., MBA

Blahopřejeme

V prosinci slaví významné životní jubileum naši kolegové:

MUDr. Pavel Vávra, CSc.
MUDr. Alena Zjevková, Ph.D.
Věra Osmančíková
Zuzana Mikesková
Nada Loupalová
Jiřina Bajgarová
Mlada Hlobilková
Jana Mazurová
Alena Kunčícká
Zdeňka Študentová

Děkujeme za práci, kterou jste pro naši nemocnici vykonali, a do dalších let vám přeje radost a spokojenost v osobním životě.

Inzerce zdarma

- Pronajmu zrekonstruovaný, plně vybavený 1+1 velikosti 40 m² s balkonem, v 5. patře. Vybavení: plynový vaříč, mikrovlnka, vestavěná lednice, vestavěná skříň, veškerý nábytek většinou IKEA, kuchyň na míru, koupelna nová. Podlaha: parkety a dlažba. Hezký, zrekonstruovaný 6patrový dům s výtahem, u krytého bazénu, v zeleni, s veškerou občanskou vybaveností (MHD tramvaj i bus, pošta, obchod, park, restaurace, několik sportovišť, bazén, sauna – vše dostupné pěšky). Parkování bezproblémové. Byt je na krásném místě v Porubě, orientován na jihozápad. Cesta do FNO trvá MHD 15 minut, autem 7 minut. Cena 8000 Kč se vším, i s internetem. Byt volný od 1. ledna 2016. Zájemcům zašlu fotky bytu. V případě zájmu kontaktujte na barbora.kralikova@gmail.com.
- Pronajmu byt 2+1 v Ostravě-Porubě, v ulici Matěje Kopeckého, v 1. poschodí bez výtahu. Byt by byl volný od 1. ledna 2016. Tel. 736 139 692.
- Pronajmu byt 2+1, 68 m², se dvěma balkony a komorou, částečně zařízený. V Hrabůvce u Špalíčku, blízko MHD. Cena dohodou, volný ihned. Kontakt: 602 573 150.
- Dlouhodobé pronajmu nezařízený byt 2+1 na Alšově náměstí, v blízkosti nemocnice. Tel. č.: 737 550 050.
- Pronajmu částečně zařízený 1+1 v Ostravě-Porubě, 5 minut od Hlavní třídy. Nová kuchyňská linka, výhled z bytu do dvora. Klidná lokalita, parkování před domem. Nájem 6 000 Kč měsíčně včetně služeb, 12 000 Kč jistina. Volný od března 2016. Jen pro solidní zájemce. Tel. č.: 777 202 780.
- Prodám byt 3+kk v osobním vlastnictví v Ostravě-Hrabůvce. Jde o byt v 1. patře třípodlažního cihlového domu. Občanská vybavenost v místě. Kontakt: 731 804 324.

Cestovní agentura Posedlost s.r.o.

www.posedlost.cz

Domov sester – 14. p.

596 633 291, 774 784 094

Advent, čas obdarování

Mikuláš v dětském pavilonu

V pátek 4. prosince navštívil dětský pavilon Mikuláš s doprovodem. Bohatý program pro děti připravily studentky OUO z ústavu ošetrovatelství pod vedením PhDr. Lucie Sikorové, Ph.D. Po zhlédnutí programu si děti ozdobily napečené perníčky a připravené baňky, napsaly přáníčka svým blízkým a po splnění všech úkolů je Mikuláš odměnil dárečky, které přivezli zástupci společnosti Česká distribuční a.s. Děti, které se nemohly vzdálit z oddělení, navštívil Mikuláš na pokoji. Velké poděkování všem, kteří se na akci podíleli.

Angelika Remová

Za hospitalizovanými dětmi nepřijíždí jen Mikuláš, ale také jeho zahraniční kolega Santa Claus, jehož za malými pacienty posílá Coca Cola.

Kryštůfci pomáhají

Centrální příjem FNO se v listopadu zapojil do projektu Kryštůfek záchranář dětem, který má malým pacientům pomoci alespoň trochu zmenšit jejich strach a motivovat je k lepší spolupráci se zdravotníky. Proto je plyšová hračka Kryštůfek s podobou malého záchranáře k dispozici především na palubách sanitek. Zdravotníci hračku dávají zejména dětem, jež jsou v jejich péči delší dobu, vážně nemocným či zraněným, nebo dětem bez doprovodu rodičů.

Foto: Jana Gojová

Za malými pacienty dorazil i tým sportovců.

TENTO ZPRAVODAJ TISKNE

Czech Print Center

CZECH PRINT CENTER a.s.
 Provozovna Ostrava
 Na Rovince 876
 720 00 Ostrava-Hrabová
 Tel.: 596 668 111
www.cpcenter.cz

Vydavatel: FN Ostrava • Tel. č.: 597 372 578 •
 E-mail: redakce@fno.cz • Grafika a zlom: ASEITA
 spol. s r. o. • Foto: Jiří Zerzoň, Jana Gojová, archiv
 FNO • Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat
 dodané texty • Uzávěrka: Každý poslední pátek
 v měsíci • Určeno pro vnitřní potřebu FN Ostrava